

JAARVERSLAG 2017

IMPLEMENTEREN, CONSOLIDEREN EN VITALISEREN

DACE heeft als doelstelling het ontwikkelen en overdragen van kennis over de vakgebieden Cost Engineering en Value Management. Hiervoor moet DACE voortdurend vernieuwen. Als we terugkijken op 2017 is er dan ook veel gebeurd. Zo maakte u in 2017 nader kennis met Robbert Nonhof, Jack Spits en Jan-Willem Sanders. Professionals met nieuwe inzichten. Ook waren er nieuwe en verrassende initiatieven. Denk hierbij aan de introductie van de cursus Certified Cost Engineer 2.0 (CCE 2.0) en het eerste exemplaar van VIEWonVALUE (april 2017). Een eigen multimodaal medium.

Implementeren

Het implementeren van een plan is vaak lastiger, dan het bedenken daarvan. We kijken daarom met een goed gevoel terug op het initiatief om de CCE 2.0 cursus samen met marktpartijen modulair en in het Engels op te zetten. Dit plan konden we in 2017 realiseren. Een resultaat waar we trots op zijn. Evaluaties zijn positief. Cursisten blijken geen probleem te hebben met de voertaal Engels waarin de cursus wordt gegeven. Natuurlijk is er altijd ruimte voor verbetering. Quick wins pakken we direct aan. Andere aandachtspunten nemen we mee in afwachting van reacties van toekomstige cursisten.

In april 2017 verscheen de eerste editie van het multimodale medium VIEWonVALUE. Een eigen uitgave met kennis en nieuws voor Cost en Value Engineers, projectmanagers, bestuurders en andere besluitvormers, in zowel private als publieke ondernemingen. De introductie van deze uitgave naast het door Educom uitgegeven blad COSTandVALUE verliep geruisloos. Ik bedank de redactie en de redactieraad.

DACE contactbijeenkomst

Zowel CCE 2.0 als VIEWonVALUE voeren we nu onder eigen beheer uit. Dit lijkt vanzelfsprekend, maar dit is het niet. Een dikke pluim voor Boudewijn Smolders, Edward Rademaker en Jarno Kuijvenhoven als boegbeelden voor de vele mensen die dit tot een succes hebben gemaakt.

Consolideren

We staken in 2017 niet alleen energie in nieuwe initiatieven. Ook hebben we ons gericht op het consolideren van de goed lopende Cost Engineering opleidingen, maar nu onder leiding van Jack Spits. Ook de Value Management opleidingen zijn op dezelfde professionele wijze doorgegaan.

Onze Special Interest Groups (SIG's) waren in 2017 wederom actief. Zoals in 2016 vond er tussen de SIG's een kruisbestuivingsbijeenkomst plaats om van elkaar te leren en elkaar te versterken. Dit keer ging het over Big Data. Vragen die aan de orde kwamen: Wat is Big Data en hoe beïnvloedt die ons als Cost en Value Engineers? Verderop leest u meer over de activiteiten van alle Special Interest Groups.

De SIG Value Management zette zich in navolging van 2016 ook in 2017 weer in voor andere SIG's om hun vakgebied verder onder de aandacht te brengen. In 2016 jaar startte de SIG Young Professionals. Deze SIG heeft zich in 2017 volledig kunnen ontplooiën. Ieder jaar wordt duidelijk dat onze SIG's vers bloed kunnen gebruiken. We zoeken dan ook voortdurend nieuwe leden. Als u belangstelling heeft voor één van de SIG's, neem dan contact op met Bureau DACE (info@dace.nl).

Vanzelfsprekend hielden we in 2017 opnieuw vier goed bezochte contactbijeenkomsten. Ten slotte brachten we afgelopen jaar ook weer een prijzenboekje uit.

Als je het zo opsomt lijkt het veel en allemaal vanzelfsprekend, maar ik verzeker u dat dit niet zo is. Veel mensen zetten zich hiervoor in en zijn dus actief met hun vak bezig.

Vitaliseren

In 2017 besteedden we extra aandacht aan de Special Interest Group Parametrische Analyse. Niet voor niets. Deze SIG behaalde aanvanke-

Robert de Vries, voorzitter

lijk haar doelstelling, helaas nam daarna de belangstelling voor deze SIG af.

Parametrische Analyse is zeker in het licht van de ontwikkelingen rondom Big Data een techniek die in de toekomst alleen maar belangrijker wordt. We vroegen daarom aan de community om deze SIG te vitaliseren. Dit is gelukt. Bestuurslid Robbert Nonhof vond samen met deze groep een nieuwe SIG voorzitter en wist de zittende vice voorzitter te behouden voor deze functie. Samen hebben zij de doorstart handen en voeten gegeven. De verwachtingen zijn hoog gespannen. Succes.

Hebben we in 2017 alleen geïmplementeerd en geconsolideerd? Nee, daar is DACE veel te vitaal voor. Er zijn vanuit de diverse SIG's plannen voor nieuwe cursussen en workshops. Ook overwogen we een nieuwe SIG. Daarnaast ontstond het wilde plan om het driedaagse ICEC World Congress van 2022 in Nederland te organiseren.

Ik denk niet dat 2018 saai wordt.

Ten slotte wil ik iedereen weer bedanken voor hun enorme inzet.

Robert de Vries
voorzitter

SPECIAL INTEREST GROUPS

Parametrische Analyse (PA)

In 2017 nam Jacek Pachocki (NATO) de voorzittershamer over van Rene Berghuijs (NATO). Ook meldde zich een groot aantal personen aan voor de doorstart van deze SIG. De SIG PA richt zich vanaf dat moment met vers elan op het ontwikkelen, uitwerken en delen van parametrische kostenmodellen en –methodes. Hiervoor creëert zij een netwerk van gebruikers, specialisten en geïnteresseerden.

Zo gaat de SIG PA vier bijeenkomsten organiseren. Dit gebeurt op locatie bij één van de leden. Iedere bijeenkomst gaat uit van

één case, waarbij de leden historische data van projecten analyseren en normaliseren. Doel is het verkrijgen van een betrouwbare kostenrelatie (CER). Hierna presenteren zij de resultaten aan de eigenaar van de case en worden de resultaten vastgelegd in een artikel. Door deze manier van werken, verwacht de SIG PA opgebouwde kennis onder haar leden op praktische wijze te kunnen delen.

Daarnaast is de SIG PA het platform dat de professionele netwerken van DACE en ICEAA met elkaar verbindt. SIG PA stelt zich ten slotte ten doel advies samen te stellen over de implementatie van parametrische analyse in alle sectoren van de industrie.

Probabilistische Risico Analyse (PRA)

In 2017 vonden er in de SIG PRA veel bezettingsswisselingen plaats. Dit lag vooral aan baanverandering of aan een andere functie binnen dezelfde organisatie. Het aantal werkgroepleden daalde van negentien in januari 2017 naar vijftien leden in december 2017. Peter Vermaas (VMI-group), één van de drie voorzitters, moest opzeggen vanwege een andere functie bij zijn werkgever. Arno Willems (Iv-Infra) en André Bijl-Weisz (HHNK en PD HWBP) blijven hun voorzittersrol binnen deze SIG vervullen.

2017 stond in het teken van het doorontwikkelen van de volgende onderwerpen:

1. Meetbaar maken van de kwaliteit van voorstellende modellen.
2. "Laagdrempelig" modelleren van afhankelijke stochasten in probabilistische ramingen.
3. SSK 2018; definities onzekerheden en probabilistische rekentechnieken.
4. Modelleren van tijdreeksen en onzekerheden (trends).

In 2017 werkten enkele leden van de SIG PRA mee aan een nieuwe publicatie van de werkgroep SSK-2018 van de CROW. Zij deelden hun kennis over probabilistische risicoanalyse. Het betrof hier vooral definities en begrippen over onzekerheden en de modellering van rekenen met onzekerheden.

De terminologie over onzekerheden is tussen de verschillende branches niet overal hetzelfde. In de SSK-2018 (focus GWW-sector) zijn zoveel mogelijk universele termen aangehouden, die bruikbaar zijn in alle branches. Bij het rekenen met onzekerheden moet onder andere rekening worden gehouden met correlaties tussen variabelen. In 2017 onderzocht de SIG PRA welke technieken en (daarmee) input nodig zijn om correlaties te bepalen.

Bij langlopende contracten met eventueel beheer- en onderhoudskosten voor meerdere jaren, is een inschatting van toekomstige prijswijzigingen van belang. Elke schatting is verbonden aan een bepaalde waarschijnlijkheid. Twee SIG-leden van dezelfde organisatie presenteerden voor deze inschatting een mooi rekenmodel. Dit model gaat er vanuit dat er een bepaalde "mate van geloof" moet zijn over de uitgangspunten van de data.

Value Management (VM) Opleidingen en certificering

In 2017 zijn er acht nieuwe basiscertificaten VM uitgereikt, waarmee het totale aantal basiscertificaten op 190 komt. Na het behalen van zijn certificaat, is Hein de Jong (Value FM) de derde Trainer in Value Management in Nederland. Thera de Kramer behaalde afgelopen jaar haar PVM (Professional in Value Management) en brengt daarmee het totale aantal PVM'ers in Nederland op zeven. Naast de VM1 en VM 2 werd in 2017 ook de nieuwe driedaagse VM3 gegeven. VM3 is door Koen Schmitz en Timme Hendriksen ontwikkeld en daarna door de NCRVM getoetst en gecertificeerd.

BESTUURSLEDEN PER 31 DECEMBER 2017

ing. R. de Vries (Stork) BSc, MRICS
ir. M.A.L.E. Vossen (Tebodin)
drs. J.F. Kuijvenhoven PDEng (DSM)
ing. R. Nonnhof (Shell)
ir. A. Ramdien MSc PVM (RWS)
P. van SambEEK (Vanderlande)
drs. J. Schlagwein (Schiphol Group)
ing. B. Smolders (FrieslandCampina)

voorzitter
secretaris/penningmeester
communicatie
bestuurslid
SIG Value Management
SIG CEMM
SIG GWW
opleidingen

BESTUUR

Het bestuur vergaderde in 2017 achtmaal.

CONTACTBIJENKOMSTEN

In 2017 waren er vier contactbijeenkomsten. Iedere bijeenkomst startte met afzonderlijke vergaderingen van de Special Interest Groups. Daarna leidde een aantal sprekers tijdens de voltallige zitting een actueel thema in. Afsluitend boden we een borrel aan. Voorafgaand aan de contactbijeenkomst vond het voorprogramma plaats van de SIG Grond-, Weg- en Waterbouw (GWW).

16 maart 2017

'Digitalization of Engineering in the Future'
met bijdragen van Menno de Jonge (BAM), Menno Zanen (Arcadis) en Karel Horn (Friesland-Campina)

1 juni 2017

'Value Management in de complexe gebouwenwereld'
met bijdragen van Ruud Loeve/Jan Schouten (Arcadis), Timme Hendriksen (Value FM)/Nienke van der Velden (Schiphol Group)

28 september 2017

'Closing the loop bij cost engineering'
met bijdragen van Fedde Tolman (KiwaOAC), Martijn Koster (Fluor) en Aafje Jansen – Romijn (Cost Engineering Consultancy)

23 november 2017

'Cost Engineer (CEMM) competences en maturity roadmap'
met bijdragen van Ronald de Roos (Ydo), Patrick Strating (NTS Mecon) en Ronald Provoost (ASML)

Thera de Kramer

Het VM opleidingsassortiment bevat ook een driedaagse inhouse basisopleiding voor bedrijven en organisaties die medewerkers intern willen laten opleiden, met praktijkvoorbeelden uit het eigen bedrijf of organisatie. Voor de maakindustrie is een aparte VM cursus in de maak.

Bijeenkomsten en vergaderingen

SIG VM is in 2017 maar liefst zoveel keer bij elkaar gekomen. Er waren vier voortgangsvergaderingen, één themabijeenkomst bij Rijkswaterstaat, één gezamenlijke contactbijeenkomst met SIG High Complexity Buildings (HCB). Ook was er ter afsluiting van het jaar de SIG VM DAG in de Parel van Zuilen (dé stamkroeg van de SIG VM).

De SIG VM in de Parel van Zuilen

De bijeenkomst bij Rijkswaterstaat (RWS) in het LEF Future Centrum droeg het thema "VE voor Vervanging en Renovatie projecten". In Nederland wordt VE vooral toegepast bij nieuwe aanlegprojecten. De vraag die tijdens deze bijeenkomst centraal stond, was dan ook: Kan VE ook toegevoegde waarde hebben bij Vervanging en Renovatieprojecten? Met ruim 70 deelnemers van onder andere RWS, ProRail, diverse gemeenten, NS, Nuon, Ingenieursbureaus en aannemers, was het een geslaagde bijeenkomst. SIG VM was met acht leden goed vertegenwoordigd.

De gezamenlijke contactbijeenkomst met de SIG HCB stond in het teken van toepassing van Value Management in de gebouwenwereld. De SIG Value Management legde tijdens de bijeenkomst aan de SIG HCB de vraag voor of Value Management van nut kan zijn bij de bouw van stations, ziekenhuizen en fabrieken. Stuk voor stuk bouwprojecten met een veelheid aan eisen, randvoorwaarden, gebruikers- en belanghebbenden.

Voor de contactbijeenkomst was er een workshop om de principes achter Value Manage-

ment (VM) nog eens te verhelderen. Ook werd de kennis over VM onder de genodigden nog even opgefrist. Er waren bij deze contactbijeenkomst twee presentaties en een discussie tussen het panel en het publiek.

De eerste presentatie van Jan Schouten en Ruud Loev (beiden van Arcadis) liet een praktische toepassing zien van VM bij de renovatie van het zogenaamde IJ-gebouw van Station Amsterdam Centraal. Zonder hinder is renoveren onmogelijk. Het IJ-gebouw kent namelijk vitale functies als de fietspassage, winkels, technische en logistieke ruimten, perrons en een fietsenstalling. Ook liggen er overal kabels en leidingen. Deze studie leverde waardevolle ideeën op, waarmee het projectteam in vertrouwen verder kon met het uitwerken van het plan.

Nienke van der Velde van Schiphol Group en Timme Hendriksen van Value FM lieten met de tweede presentatie zien hoe VM is ingezet bij het vernieuwen van de toiletgroepen op Schiphol. Achtergrond voor deze vernieuwing, is de rol die toiletten spelen in de passagiersbeleving van een luchthaven. Uit onderzoek blijkt dat toiletten onder bezoekers een grote dissatisfier kunnen zijn omdat ze niet schoon zijn en andere ongemakken kennen. Investeren in toiletten is Schiphol daarom heel wat waard. Maar hoeveel mag het dan kosten? VM leverde inzichten in de kosten per m2. De studie maakte ook duidelijk waar technische verbeteringen mogelijk zijn.

Discussie tussen panel en publiek

Na de presentaties ontstond er op basis van vijf stellingen een enerverende discussie. Vooral één stelling hield de gemoederen bezig. Deze ging erover dat bij VM de waarde van soft values, zoals uitstraling, marketing en emotie niet in geld is uit te drukken. Zeven deelnemers waren het hiermee eens en vijftien oneens.

SIG VM Community

De SIG VM community is langzaam aan het groeien. Behalve de GWW sector krijgt VM steeds meer bekendheid binnen andere sectoren, zoals de gebouwenwereld, maakindustrie en de dienstverlening. DACE speelt daarop in door opleidingen op maat te ontwikkelen. In Nederland is het nu mogelijk om tot Professionaal in Value Management te worden opgeleid. Deze groei is mogelijk dankzij de inzet van de SIG VM leden die uitermate gemotiveerd zijn om VM verder op de kaart te zetten.

Cost Engineering Process Industry (CEPI)

In 2017 is de SIG CEPI doorgegaan met waar de groep in 2016 was gebleven: namelijk het ontwikkelen en vastleggen van de kennis van Cost Engineering in de procesindustrie.

Tijdens de eerste bijeenkomst onder leiding van Gé Driessen (Fluor), was er een levendige discussie over de toepasbaarheid van Cost Engineering, de randvoorwaarden voor juist gebruik en het gebruik in de verschillende project fasen van 'key quantities'. Conclusie: eerst moeten de definities worden vastgesteld en daarna het gebruikersdoel en het niveau waarop Cost Engineering moet worden ingezet.

Bovendien informeerde Marc Nieuwenhuis (ENGIE) deelnemers over de nieuwe opzet van de Certified Cost Engineering opleiding en de ICEC-accreditatie die hierop volgde.

De vraag 'Hoe goed is een begroting?' stond in de tweede bijeenkomst centraal. Dagvoorzitter was Fedde Tolman (KOAC). Tijdens de presentatie en discussie werd duidelijk dat een veelheid van aspecten van invloed is op de kwaliteit van de begroting. Hierbij is het lastig om kwaliteit objectief te beoordelen. De menselijke factor bepaalt nu (nog) voor een groot deel de acceptatie en waargenomen kwaliteit van de begroting.

Teruggrijpend op de theorie uit de (DACE) opleidingen over kwantitatieve methodieken / key quantities, presenteerde Ko de Bouvrie (CEC) in september zijn basis voor- en achtergronden bij het gebruik van 'key quantities'. Hij besprak de voor- en nadelen van 'quantitative estimating' methodieken. Tevens deelde hij een aantal quantity ratios uit de praktijk.

Deze voorbeelden leidden tot veel herkenning, discussie en overeenstemming dat het daadwerkelijk om details gaat. Martin van Vliet (CEC) lichte vervolgens toe hoe deze 'basisgetallen' zijn om te zetten naar 'project metrics'. Die vervolgens als cost control instrument worden ingezet om tijdens de uitvoering van het project te monitoren of deze binnen de verwachte bandbreedte vallen.

Bij de laatste bijeenkomst presenteerde Martin van Vliet (CEC) de visie op geïntegreerde Cost Engineering (The future of integrated project controls). Hierin schetste hij hoe nu project controls worden ingezet en waar men tegenaan loopt. Met het Total Cost Management (TCM) als referentie introduceerde hij de geïntegreerde aanpak. De problemen die kunnen optreden bij de realisatie hiervan werden benoemd. Als hulpmiddel bij de realisatie kan de IPC maturity matrix worden gebruikt.

Uit de evaluatie van de laatste bijeenkomst valt op dat deelnemers positief zijn over het met elkaar delen van onder meer ervaringen, methodieken en aanpakken over nader te kiezen onderwerpen. Het format waarin de SIG dit doet bevat. Dit format bestaat uit een presentatie met aansluitend een discussie. Een dagvoorzitter heeft de regie. Er is één

DACE contactbijeenkomst

aandachtspunt. De bijeenkomsten mogen nog wel meer diepgang krijgen. Suggesties hiervoor zijn om (deel)onderwerpen in workshops verder toe te lichten en om afgevaardigden van buiten de procesindustrie uit te nodigen. Deelnemers droegen inmiddels al een aantal nieuwe onderwerpen aan. Begin 218 wordt bekend welke onderwerpen aan de orde gaan komen.

Grond-, Weg- en Waterbouw (GWW)

Doel van de SIG GWW is het delen van kennis over de grond-, weg- en waterbouw. De groep bestaat uit opdrachtgevers, opdrachtnemers en adviseurs die gezamenlijk ontwikkelingen in de branche beschouwen en bekijken welke invloed die hebben op het vakgebied van kostenmanagement en Cost Engineering.

In 2017 zijn de leden van de SIG GWW voorafgaand aan de DACE bijeenkomsten vier keer bij elkaar gekomen. Dit gebeurde onder leiding van voorzitter Jacqueline Schlagwein en vicevoorzitter Marcel Volleberg. De SIG heeft momenteel zeventien leden. Diverse actuele thema's en onderwerpen zijn afgelopen jaar de revue gepasseerd.

Tijdens de bijeenkomsten is elke keer een "rondje langs de velden" gemaakt. Algemene tendens over 2017 is dat zowel kostendeskundigen van opdrachtgevers, aannemers en adviesbureaus druk zijn geweest en meer dan voldoende werk hebben. Hierdoor is er weinig capaciteit beschikbaar. Ook het invullen van vacatures is lastig.

Daarnaast wordt in het werkveld een verschuiving van investering naar ontwikkelingen vanuit asset management waargenomen. De grotere adviesbureaus hebben bovendien steeds meer werk en hun focus ligt op het buitenland.

Verreweg het belangrijkste onderwerp dat in 2017 is behandeld, gaat over de herziening van de Standaard Systematiek Kostenramingen (SSK) 2018.

De SIG GWW heeft inbreng gehad in de stuurgroep, de werkgroep en taakgroepen van de nieuwe SSK-2018. Deze wordt in het 1^e kwartaal van 2018 gelanceerd.

Hieronder alvast de belangrijkste ontwikkelingen:

- De SSK wordt voor een groot deel vanuit de asset(management) gedachte geschreven.
- Begrippen en rekenregels over probabilistisch ramen worden aangescherpt.
- Begrippen en rekenregels over levensduurkosten worden aangescherpt.
- Definities worden aangescherpt.
- De samenvatting van de SSK wordt aangepast.
- Er komt een nieuw verbeterd rekenmodel.

Daarnaast had de SIG GWW een duidelijke inbreng bij de contactbijeenkomsten en de voorafgaande GWW-voorprogramma's. Voor 2018 staat al een aantal interessante onderwerpen op de agenda, onder andere de organisatie van de eerste bijeenkomst in 2018.

2017 is een jaar waarin ook de leden binnen de SIG GWW met elkaar kennis deelden en initiatieven tot samenwerking hebben omarmd. Komend jaar is er ruimte om nieuwe initiatieven verder te laten groeien. De SIG GWW hoopt hierbij op de inbreng van nieuwe leden.

Cost Engineering Machinebouw & Maakindustrie (CEMM)

De SIG CEMM kijkt terug op haar lustrumjaar. Nog steeds valt op dat de interesse in de SIG CEMM blijft groeien door de aanwas van nieuwe bedrijven. Afgelopen jaar waren dit er vier. Dit brengt het totaal aantal bedrijven nu op meer dan 20.

Er waren dit jaar weer drie bijeenkomsten: twee bij bedrijven en de laatste voorafgaand aan de contactbijeenkomst van 23 november 2017.

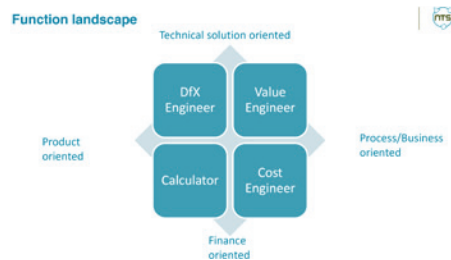
De eerste SIG bijeenkomst was bij NTS Norma in Hengelo. Norma is eind 2016 overgenomen door de NTS groep, waardoor een groot

bedrijf in de hightech industrie is ontstaan. De kerncompetenties van Norma op het gebied van precisie verspanen zijn zeer complementair aan die van NTS.

Een ander bedrijf binnen de NTS groep is het engineering bedrijf Mecon. Naast Mechanical Engineering en System Design is ook Value Engineering een kerncompetentie. De mensen die daarin actief zijn, vallen onder de actieve leden binnen de SIG CEMM. Aanleiding om juist bij Norma op bezoek te gaan.

Na de introductie over de diverse onderdelen binnen de NTS groep, volgde een zeer interessante rondleiding. Deelnemers waren vooral onder de indruk van het enorme hightech machinepark. Hierna was er aandacht voor de Value Engineering aanpak waarin Mecon is gespecialiseerd.

Tijdens deze bijeenkomst kwamen ook de functies van de Cost en Value Engineer (zie figuur) aanbod. Zoals die eerder behandeld zijn via de Maturity Matrix, die ook te vinden is op de website van DACE.

Het figuur geeft weer dat er bij Cost Engineering in het high-tech domein verschillende invalshoeken en dus rollen zijn. Die moeten zich uiteindelijk in grotere organisaties uitkristalliseren in verschillende functies. Het gaat om de volgende invalshoeken:

- Het kostenperspectief op het individuele product dat vanuit technologie moet worden gerealiseerd (vaak ruwweg aangeduid met DfX).
- Het zuivere financiële perspectief op het product (aangeduid met 'calculatie').
- Het kostenperspectief op het product vanuit de vraag wat dit betekent voor (het voortbestaan van) het bedrijf dat het product maakt?
- Het kostenperspectief zoals dat door de klant in zijn wereld wordt beleefd of gaat worden ('Value Engineering').

IAC-group Born

De tweede SIG bijeenkomst was bij de IAC-group in Born. IAC is een multinational en levert

wereldwijd interieurs van auto's. Tijdens het bezoek van de SIG CEMM was men bezig met de productie van het dashboard van de nieuwe Mini Countryman en de deurpanelen van de Volvo V40. Opvallend detail was de complexiteit van het productieproces van het dashboard van de Mini. Een product dat ondanks de voortdurende druk van de on-time levertijden, aan een constante hoge kwaliteit moet voldoen.

Mini Countryman dashboard

Bij IAC Europe werken zes Cost Engineers onder leiding van (Director Costing) Frans van Tilborg. In zijn presentatie en ook tijdens de rondleiding, viel het op dat de SIG CEMM vertegenwoordigd wordt door leden van bedrijven die behoorlijk verschillend zijn. Zo opereert NTS-Norma met lage volumes en hightech oplossingen, terwijl IAC die juist biedt met hoge volumes en lage marges.

Daarna ging Frans van Tilborg in op de complexe materie van kostprijberekeningen. Door de automotive klanten wordt geëist dat de toeleveranciers kostprijverlagingen doorvoeren. Het gaat om het vinden van de balans tussen lage prijzen voor de klanten en een beetje winst voor de toeleverancier.

De laatste SIG bijeenkomst was voorafgaand aan de contactbijeenkomst van 23 november. Deze korte bijeenkomst was vooral bedoeld als voorbereidingen op de contactbijeenkomst, waarvan de organisatie in handen lag van de SIG CEMM. Ook kwam aan de orde dat Peter van Sambeek in de eerste helft van 2018 stopt als voorzitter vanwege een interne carrière switch die hij bij Vanderlande gaat maken.

SIG Planning (PLN)

SIG PLN twee jaar bezig als discipline binnen Cost Engineering. De samenstelling van de SIG verandert van tijd tot tijd. Er ontstaat steeds meer inzicht in waar deze jonge SIG naar toe wil en hoe deze groep wil functioneren.

Binnen de SIG zijn drie subgroepen actief met de kwaliteit van de planning, de kwaliteit en competenties van de planners en ten slotte Probabilistisch plannen. Eerst waren er binnen deze groepen aparte bijeenkomsten om deze thema's uit te diepen en verder te omschrijven. Nu worden de geproduceerde documenten tijdens de gemeenschappelijke vergadering doorgesproken.

Ook ontwikkelt de SIG PLN handvatten waarmee projectteams geschikte planners kunnen rekruteren. Plannen is een dusdanige brede en uitdagende discipline dat er

voortdurend sprake is van een discussie over de kwaliteit ervan. Dit geldt in het bijzonder voor Probabilistisch plannen.

De SIG PLN zoekt ambitieus naar planners, die mee willen doen en in dienst zijn bij grote owner organisaties of bij aannemers van verschillende disciplines. Planners binnen Nederland zijn vaak verbonden aan een adviesbureau of werkzaam als ZZP'er. Planners die de zienswijze van een grote onderneming binnen Nederland vertegenwoordigen zijn nog altijd meer dan welkom binnen de SIG. Zeker als de organisatie waar de planner werkt dit zelf ook belangrijk vindt en er tijd voor vrij maakt. De NAP DACE community moet binnen de SIG PLN breed vertegenwoordigd zijn.

In 2018 verzorgt de SIG PLN nog een contactdag om te laten zien waar deze groep mee bezig is en hoe belangrijk planning is voor Project Control in de breedste zin van het woord. Deze keer richt de SIG PLN zich op de innovatie die gaande is binnen de hulpmiddelen van planning en de gewijzigde acceptatie van innovatie binnen de grote projecten.

High Complexity Buildings (HCB)

De doelstelling van de SIG High Complexity Buildings (HCB) is het delen en uitwisselen van kennis en ervaring met de realisatie van complexe gebouwen, waarbij Cost Engineering de verbindende factor is.

Het gaat om gebouwen die functioneel of als bouwwerk complex zijn. Bijvoorbeeld laboratoria, R&Dcentra, cleanrooms, food & pharma productiegebouwen, datacenters, ziekenhuizen en transporthubs (hoofdstation/luchthaven).

Momenteel bestaat de SIG uit 20 leden, uiteenlopende samengesteld vanuit opdrachtgevers, ingenieursbureaus, adviesbureaus en uitvoerende bedrijven. Het bestuur wordt gevormd door Frank Michielen (AT Osborne) en Marc Hengstmangers (IGG Bouweconomie).

In 2017 zijn de leden van de SIG HCB drie keer bij elkaar gekomen om de netwerkbijeenkomst Value Management (VM) op 1 juni

voor te bereiden en het onderwerp Life Cycle Costing (LCC) verder uit te werken.

Op 1 juni 2017 organiseerden de SIG HCB en de SIG VM gezamenlijk de netwerkbijeenkomst Value Management. Tijdens deze middag werd duidelijk dat Value Management op dit moment niet veel gebruikt wordt in de utiliteitsbouw. Toch blijkt VM bij complexe projecten meerwaarde te hebben gezien enkele ervaringen die hiermee zijn opgedaan.

Presentaties over toepassing van VM bij Luchthaven Schiphol en Amsterdam Centraal Station onderstreepten dit. Bij de afsluitende plenaire discussie werd duidelijk dat Value Management niet alleen over kosten gaat, maar ook kan gaan over onder andere kwaliteit, tijd en omgevingsaspecten. Value Management is alleen te realiseren door samenwerking. Ook blijkt VM zeer goed toepasbaar bij High Complexity Buildings projecten.

Sinds drie jaar werkt SIG HCB vanuit de landelijke kostendeskundige verenigingen NVBK en DACE aan het bundelen van alle kennis over het onderwerp LCC. De bouwwereld verandert. Sturing vindt niet alleen plaats op realisatiekosten, maar ook steeds meer op onderhoud- en energiekosten. Deze sturing op levensduurkosten wordt voor opdrachtgevers en daardoor ook de gehele bouwkolom steeds belangrijker.

Sinds de zomer werkt er bij de SIG HCB een afstudeerder van DACE CCE. Zij gaat na hoe de levensduurkosten in de utiliteitsbouw kunnen worden gestandaardiseerd. Zo moet er meer uniformiteit ontstaan in de diverse deelgebieden over levensduurkosten. Het eindresultaat wordt halverwege 2018 gepresenteerd.

DACE Young Professionals

Voor de SIG Young Professionals is 2017 een bevlogen jaar geweest. Er zijn enkele geslaagde evenementen georganiseerd, twee columnen geschreven in VIEWonVALUE. Verder heeft de SIG zijn eerste contactbijeenkomst voorgezeten. Ook werd er helaas in het eerste volle jaar al afscheid genomen van enkele leden. Het vertrek lag vooral aan een verande-

DACE contactbijeenkomst

ring van functie. Gelukkig kwamen hiervoor in de plaats ook weer nieuwe leden terug.

Momenteel bestaat de SIG uit 21 actieve leden met een gemengde samenstelling. De meeste leden blijken een drukke agenda te hebben en kunnen daardoor niet bij iedere bijeenkomst aanwezig zijn. Dit komt omdat veel leden in de groei van hun carrière zitten. Hierdoor zijn er veel wisselingen van functie en/of bedrijf waardoor ze DACE verlaten.

DACE Young Professionals streeft desondanks naar 25 actieve deelnemers met een aanwezigheid bij evenementen van ongeveer 50%. Er wordt dan ook voortdurend gezocht naar nieuwe leden. Ook binnen het bestuur vonden al enkele veranderingen plaats. Het bestuur bestaat op dit moment uit Job Danhof van Cost Engineering Consultancy en Jan Settels (voorzitter) van Vanderlande Industries.

In 2017 organiseerde DACE Young Professionals verschillende evenementen. Hieronder volgt een overzicht.

De eerste training van 2017 ging over Leiderschap. Aan de orde kwamen verschillende vormen van leiderschap en de manier waarop een Young Professional hiermee het beste om zou kunnen gaan. Daarna volgde de training over het onderwerp Effectief beïnvloeden. Onder leiding van Arnout Visscher is gekeken hoe een professional zich vanuit een persoonlijke gedragsstijl kan verbeteren in het beïnvloeden van het behalen van zijn of haar doelen. Uit

DACE Young Professionals

beide trainingen kwam naar voren kwam dat er wat stijlen betreft veel overeenkomsten zijn en veel professionals vaak tegen dezelfde problemen aanlopen. Het delen van ervaringen helpt in de verdere ontwikkeling.

In maart was de SIG YP voor de eerste keer organisator van een contactbijeenkomst. Met een verfrissende speeddate stelden leden van deze SIG zich voor en maakten 'jong' en 'oud' kennis met elkaar. Vragen die aan elkaar werden gesteld, gingen over wisselende onderwerpen zoals persoonlijke ontwikkeling, valkuilen en waar leden trots op zijn. Afsluitend vond er een informele bijeenkomst plaats om het jaar te evalueren en plannen te maken voor 2018.

Daarnaast schreef de SIG YP columns in het vakblad VIEWonVALUE. Vincent de Niet schreef een column over zijn ervaringen met de eerste

trainingen vanuit zijn vakgebied: Project Control. In de tweede uitgave verzorgde Jan Settels namens het bestuur een terugkoppeling over het eerste jaar van de SIG YP.

In 2018 ligt de nadruk op de relatie tussen 'jonge' en 'oude' Cost en Value Engineers. Hoe kunnen zij van elkaar leren en wat zou het netwerk van DACE voor hen kunnen betekenen. Gepland staat om dit te doen door middel van twee trainingen, twee informele bijeenkomsten met ervaren cost engineers en een bedrijvenbezoek.

De SIG YP wil naast het organiseren van eigen evenementen meer en zichtbaarder aanwezig zijn tijdens contactbijeenkomsten en andere SIG evenementen. SIG YP is namelijk overkoepelend en moet een toevoeging zijn op de bestaande SIG's van DACE. Hierdoor ontstaat er een brug tussen jong en oud!

OPLEIDINGEN

In januari 2017 startte DACE met het geheel in eigen beheer uitgeven van de opleiding Certified Cost Engineer (CCE). Negentien studenten van uiteenlopende bedrijven, achtergronden en ervaringen begonnen aan het eerste cohort dat tot april 2018 loopt. Doordat steeds meer bedrijven internationaal werken is Engels tijdens de cursus de voertaal.

De opleiding komt tegemoet aan de groeiende vraag aan hoog gekwalificeerde Cost Engineers. Bedrijven hebben een grote behoefte aan goede estimating, planning en cost control capabilities ter voorbereiding en uitvoering van projecten. Samen met gere-

nommeerde partners en met een accreditatie van het ICEC, worden alle aspecten van het vakgebied van de Cost Engineer behandeld. Dit gebeurt in iets meer dan een jaar tijdens zes driedaagse contactmomenten (face to face) en zelfstudie.

In 2017 zijn er vijf face to face blokken geweest bij Hotel Houten, Engie, Stork, Shell en Boskalis. De cursus is in 2017 goed ontvangen door zowel de studenten als docenten. Het concept zoals het is neergezet, werkt goed en de voertaal Engels taal levert voor de cursisten geen onoverkomelijke problemen op. Bovendien maakt het de opleiding aantrekkelijk voor buitenlandse medewerkers in Nederland. Tijdens de opleiding wordt

regelmatig geëvalueerd. De organisatie maakt daar dankbaar gebruik van door de kwaliteit van de cursus continu te verbeteren.

Dit jaar organiseerde DACE ook de tweedaagse cursus Essenties van Project Cost Control. Tien deelnemers leerden deze essenties door de levenscyclus van een project te volgen. In juni vond daarnaast de cursus Essenties van Cost Engineering plaats. Tijdens de vierdaagse cursus (2x2 dagen) met dertien deelnemers kwamen alle aspecten van het opstellen van begrotingen voor investeringsprojecten en de bewaking hiervan aan de orde. Beide cursussen zijn voor het eerst, en met succes, georganiseerd door Jack Spits (Dupont).

CCE examens

SIG Value Management organiseerde in 2017 het hele palet aan beschikbare cursussen. Onder leiding van de gecertificeerde trainers in Value management (TVM) Timme Hendriksen en Koen Schmitz werden zowel de drie- als zesdaagse VM1 cursus, de VM2 cursus en voor het eerst de VM3 cursus georganiseerd. VM3 is door Koen Schmitz en Timme Hendriksen ontwikkeld, vervolgens door de NCRVM getoetst en gecertificeerd. De waardering voor de cursussen is bijzonder hoog, zelfs de VM3 werd met een ruime acht beoordeeld. In het totaal namen 35 personen deel aan de Value Management trainingen.

CERTIFICERING

De registratie van gecertificeerde beroepsbeoefenaars is van groot belang voor de kwaliteitsborging in het kostenmanagement.

Certified Cost Engineer (CCE)

Op 31 december 2017 telde het CCE register 89 Certified Cost Engineers. Het register van gecertificeerde beroepsbeoefenaars is op de website te raadplegen.

DACE Basiscertificaat VM en Professionaal in Value Management (PVM)

Op 31 december 2017 bevatte het VM-register 190 gecertificeerden met DACE Basiscertificaat VM en twaalf DACE PVM-gecertificeerden.

INTERNATIONAL COST ENGINEERING COUNCIL

DACE is aangesloten bij ICEC en maakt zo deel uit van de wereldgemeenschap van Cost Engineers.

PUBLICATIES

Website

DACE heeft haar website www.dace.nl up-to-date gehouden en uitgebreid met regelmatige nieuwsberichten vanuit de SIG's en de keten. In de Kennisbank op de nieuwe DACE-website kunt u gemakkelijk grote hoeveelheden goed geoordeelde documenten en bestanden terugvinden met behulp van diverse zoekcriteria en filters. Ook het uploaden van documenten is vereenvoudigd.

Normtijden V2

Ook in 2017 heeft DACE vanuit de hele wereld bestellingen voor haar Normtijden ontvangen.

AFSCHEID WIM SCHOEVERS, VORMGEVER EN SCHRIJVER DACE/NAP

Wim Schoevers heeft na vijftien jaar afscheid genomen van NAP en DACE. Hij was al die jaren met verve actief als vormgever en schrijver. Alle enthousiasmerende, inhoudelijk correcte verslagen van contactbijeenkomsten, jaarverslagen en flyers kwamen van de hand van Wim Schoevers.

Soepel, enthousiast en to the point bewoog Wim Schoevers zich door de gezelschappen van NAP en DACE heen om op deze manier het juiste beeld op papier te krijgen. In mei 2017 nam hij in aanwezigheid van de directeuren en assistentes waar hij mee samenwerkte afscheid.

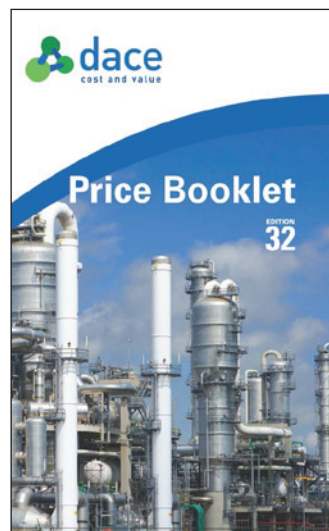
Julius Freutel, Jaap de Kleijn, Lydia de Bock, Wim Schoevers, Esther Faber, Hester Schimmel, Jan-Willem Sanders, Willem Diekhuis.

Deze DACE arbeidsproductiviteitsnormen worden (wereldwijd) gebruikt als basis voor kostenramingen, productiviteitsmetingen, kostenbeheersing en als standaard in contracten.

DACE Prijzenboekje

Editie 32 van het vertrouwde en inmiddels Engelstalige DACE Prijzenboekje (DACE Price Booklet) is verschenen en werd veelvuldig verkocht. Ook zijn we gestart met editie 33, die in november 2018 uitkomt.

Vakblad VIEWonVALUE

In 2017 bracht DACE het nieuwe vakblad VIEWonVALUE tweemaal uit (april en oktober) met een oplage van 1500 stuks. VIEWonVALUE is een onafhankelijk vakblad en bevat niet alleen kennis en nieuws voor Cost en Value Engineers. Ook projectmanagers, bestuurders en andere besluitvormers, in zowel private als publieke ondernemingen, geeft het informatie over de achtergronden van analyses waarop zij hun besluiten nemen. Vragen die aan de orde komen: Hoe komt een raming of een waardeanalyse tot stand? Welke impliciete aannames of onzekerheden zitten er in de gehanteerde benaderingen? Hoe kan het dat ik de resultaten anders interpreteer dan een ander? Hoe pakken anderen dit aan?

Thema's die in 2017 aan bod kwamen waren onder meer:

- Value Management is cool om te doen.
- Let the data do the talking.
- Investment cost of Offshore wind energy.
- Zijn landingsbanen op vliegvelden duurzaam?

De reacties op het nieuwe blad waren bijzonder positief.

DACE geeft het blad in eigen beheer uit. De redactie stond in 2017 onder leiding van Ed Antoine (RHDHV).

In goede harmonie heeft hij het stokje overgedragen aan zijn opvolger: Rien Scholing (Tebodin). Wim Schoevers gaat van zijn pensioen genieten.

We bedanken Wim Schoevers voor de prettige werkwijze en de mooie resultaten die onze samenwerking hebben opgeleverd.

DIRECTIE EN BUREAU

De directie werd gevoerd door ir. J.J.W. Sanders. MOS te Nijkerk leverde de secretariële en financieel-administratieve diensten, webhosting en communicatie ondersteuning. Het MOS-team bestond uit de secretaresses Esther Faber en Simone Mascini en de boekhouder Keith Wilson. Het MOS communicatieteam Edith Koetsier en Job Zijlstra hebben geholpen met het beheer van de website, social media, het realiseren van diverse promotiematerialen en het vakblad VIEWonVALUE.

NAP

DACE is gelieerd aan de Stichting NAP. Statutair nemen de bedrijven deel aan beide stichtingen.

DACE contactbijeenkomst

DEELNEMERS

In 2017 meldden zes bedrijven zich aan als deelnemer van de Stichting DACE. Daarnaast trokken zich elf bedrijven als deelnemer terug.

Deelnemende bedrijven op 31 december 2017:

ABB
ACE ingenieurs- & adviesbureau
Actemium
ADF TIB
Akos
AkzoNobel
Antea Nederland
Arcadis Nederland
Ardee
AVEBE
AWL
Ballast Nedam Industriebouw
BAM Civiel Zuidwest
Besix Nederland
Betagraphics
Bluewater Energy Services
Boskalis Nederland
Brand Energie & Infrastructure
Bronswerk Heat Transfer
CB&I Nederland B.V.
CoNet Group
Cost Engineering Consultancy
COVRA
Croonwolver&dros
Dinel Group
Dow Benelux
Driessen Appendages
Duiker Combustion Engineers
Dukers & De Cock
DWG Automation
ECN
Energie Consult Holland

Engie
ENGIE Services Nederland
FIB Industries
Fluor
FrieslandCampina Nederland
Geurts Technisch Adviseurs
Gunvor Petroleum Rotterdam
Harsveld Apparatenbouw
HaskoningDHV Nederland
Heineken Supply Chain
Hexagon PPM Benelux
Hofstetter
Hogeschool Arnhem en Nijmegen
Hogeschool Utrecht
Hogeschool Windesheim
Huntsman Holland
IAC Group
Ingenieursbureau Amsterdam
ISPT Institute for Sustainable Process Technology
Iv-Groep
Jacobs Nederland
JB Systems
Kapp Nederland
KH-Engineering
Kienbaum Management Consultants
Kiwa Certificatie & Keuringen
Klip Engineering Pijpleidingen
Koninklijke Auping
Koninklijke DSM
Kontek
Kooiman Apparatenbouw
Liandon
Mecon Engineering
Mourik Services
Movares
N.V. Nuon Energy Sourcing
NAM
ORTEC
Primaplan PCS
Procap

ProRail
Quercus Technical Services
Reden
Rijkswaterstaat GPO
Riskineering
SBM Schiedam
Shell Global Solutions International
Siemens Industry Software
Sitech Services
Speciaal Roestvrijstaal Industrie
SPIE Controlec Engineering
Stork
Sweco Belgium
Tata Steel IJmuiden
Tauw
TCPM Ingenieurs en adviseurs
Team Terminal
Tebodin Netherlands
Technip Benelux
TechnipFMC
T-GRADIN
TMS Moerdijk
TNO Industrie en Techniek
Treecon
Troostwijk Taxaties
TU Delft, Faculteit 3mE
Turner & Townsend Europe
Universiteit Twente
Van Hattum en Blankevoort
Van Tongeren Kennemer
Vicoma Engineering
Vijverberg Management Consultants
Vincotte Nederland
VIRO Arnhem
Visser & Smit Hanab Installatie
VMI Holland
VOMI
Vopak Management Netherlands
Yara Belgium
Ydo organisatie-adviseurs

COLOFON

Jaarverslag 2017
Bureau DACE
Postbus 1058
3860 BB Nijkerk

Tel. 033-2473455
E-mail info@dace.nl
Website www.dace.nl

